

[Poul Møller.]

anerkendes i en ren og skær klassestat. Jeg vil derfor spørge den højtærede statsminister, om han er enig med sit partis næstformand i, at det skal være fagbevægelsen, der i fremtiden skal afgøre, hvorvidt lovgivningsmagten skal drages ind i overenskomstforhandlingerne, eventuelt for at give arbejdsgeberne det, som fremtrædende fagforeningsfolk har kaldt „en lussing“. Det, der er sket, og det, der er sagt, er efter mit partis opfattelse af en sådan karakter, at vi ikke længere har noget lønfastsættelsessystem i vort land. Giver det ikke regeringen anledning til overvejelser?

Udtalelsen om, at man går den politiske vej, altså bruger lovgivningsmagten, når det passer i den ene parts kram, viser med al ønskelig tydelighed, hvad det var, der skete, da statsministeren kom med forslaget til en helhedsløsning, hvor ingen principper kunne forhandles — som statsministeren sagde i sin stærke tale i folketinget. Hidtil har statsmagten dog, når den blandede sig i disse forhold, af anstændigheds-, om ikke af andre grunde, angivet et skær af uvildighed; men det har man end ikke forsøgt denne gang. Man har fremhævet formålet med denne helhedsløsning som en bestræbelse for at få genskabt fodslaget mellem arbejderpartiet og fagbevægelsen, og derfor er vi i realiteten kommet meget nærmere et klassestyre, end vi hidtil har været — så kan de radikale nok så meget tale om, at det var samordning, pris- og lønstop, og hvad ved jeg, man gennemførte. Har man været i tvivl tidligere, kan man jo bare læse referaterne af forhandlingerne på LOs generalforsamling.

Det passer da også typisk ind i billedet, at den samfundsøkonomiske virkning af lønforhøjelserne skulle afbalanceres af en tvangsopsparing, som ramte dem, der ingen lønforhøjelse fik. Og det falder ind i billedet af denne løsning, at den langt fra at forstærke finanspolitikken — som økonomiministeren hævder — snarere vil svække den. Rent formelt foregår en stramning af finanspolitikken ved øgede indkomster eller mindskede udgifter på statens drifts- og anlægsbudget. Men tvangsopsparingen er jo helt uden for dette budget; det er en lånoptagning, og ministerens ord må jo derfor være noget, der er løbet ham i munden,

uden at han har tænkt videre over det, da han forelagde årsoversigten. Ministeren mener, da ikke for alvor, at der foregår en offentlig opsparing, fordi staten optager et lån, det være sig tvungent eller frivilligt? Tvangsopsparingen kan naturligvis bidrage til et kasseoverskud, altså til at styrke likviditeten; det skal indrømmes. I det omfang den til gengæld svækker den samfundsmæssige likviditet i banker og sparekasser og derved tvinger nationalbanken til opkøb af obligationer for at styrke bankens kassebeholdning, har vi meget vanskeligt ved at se nytten, medmindre tvangslånet simpelt hen anvendes til at finansiere statsudgifter, som ikke kan dækkes af de løbende indkomster; og med de erfaringer, vi har nu, kan vi jo intet sige herom, før vi har set de offentlige udgifters samlede størrelse ved finansårets afslutning.

Ikke bare optager staten imidlertid statslån herhjemme; det er tillige illustrerende for den økonomiske politik, der er ført, at man gentagne gange — alene siden årsskiftet 2 gange — har gennemført love om optagelse af udenlandske statslån på tilsammen 1.000 mill. kr. Denne vældige lånoptagning, der finder sted, samtidig med at skatterne er højere end nogen sinde før, viser, at man langt fra føler sig så sikker, som man lader, på, at helhedsløsningen vil give de ønskede resultater. Det sidste udenlandske lån på 500 mill. kr. forsvares med, at det ikke er meningen, at man skal bruge pengene. Ud fra samme forudsætning har endog nationalbanken billiget dets optagelse. Jeg har nu meget svært ved at se, hvad man skal med et lån, hvis provenu man ikke skal bruge. Er det for at betale renterne, at man optager det? Er det for at belaste statsfinanserne med renteudgifterne hvert år? Nej, siger man, man skal have lånet i reserve. Ja men man har da sine reserver for at bruge dem i påkommende tilfælde; ellers ved jeg ikke, hvad man skal med reserver. Jo, siges det, hvis man har en reserve, kan man manøvrere roligere og undgå alt for stramme foranstaltninger. Det er begribeligt, men så er det jo også netop reserven, man bruger, fremfor at gribe til mere energiske foranstaltninger; så bekæmper man jo ikke inflationen på den måde, man ville have gjort det, hvis ikke man havde sikret sig reserver, og derfor bliver